

N:o 177.

Af Herr R. Ehrenborg: Om beviljande af anslag för ordnande af Veterinärinrättningen i Skara till ett med Stockholms Veterinärinstitut likställt läroverk.

Under en tid då husdjursskötsel och djurförädling börjat blifva den svenska landtbrukarens mest vinstgifvande näringsfång, har äfven det allmänna intresset för veterinärläkarebildningen och beredandet af tillgång på dugliga veterinärer alltmer ökat sig. Förhandlingarne vid såväl riksdagar som landtbruksmöten hafva härom burit vittne.

De två läroverk som för närvarande i riket finnas för bildande af veterinärer, nemligen institutet i Stockholm och inrättningen i Skara, äro båda i saknad af nödiga medel och nödig utredning för att kunna på ett fullt tillfredsställande sätt uppfylla sin bestämmelse; och sedan de vid sistlidne riksdag af Kongl. Maj:t äskade anslag för veterinärläroverkens försättande i tidsenligt skick icke vunnit Riksdagens bifall, har saken kommit derhän, att, om de närvarande förhållandena skulle komma att fortfara, landet snart måste lida brist på veterinärläkare.

Det kan svårligen vara af annat än missförstådt intresse som Riksdagen stannat vid dessa beslut; ty ett ändamålsenligt ordnande af vårt lands veterinärväsende står likavisst i närmaste samband med tillgodo-seendet af vår modernäring landtbruket med dertill hörande husdjurs-skötsel, som detta senare endast i sammanhang med det förra kan vinna full utveckling. Det är från veterinärvetenskapen som djuregaren skall

hemta kunskapen om husdjurens vård och skötsel, och det är kännedomen af husdjurens kroppsformer och af lagarne för dessas utveckling, som betingar möjligheten att med framgång bedrifva den husdjursskötsel och djuruppfödning, hvarpå landtbruket hufvudsakligen grundar sig. Förlorar landtmannen sina husdjur, så förlorar han vanligen derigenom äfven sitt ekonomiska bestånd; och de olyckor, som gå i spåren af svåra kreatursfarsoter, äro, enligt historiens vittnesbörd, ofta större än de hvilka åtfölja farsoter bland vårt eget slägte. Vid t. ex. en svår boskapspest förlorar djuregaren icke allenast de viktigaste lifsförnödenheter till sitt och de sinas uppehälle; han förlorar derjemte vanligen den viktigaste delen af åkerbrukets arbetskraft och möjligheten att med ängens och åkerns egen afkastning återgifva åt jorden nödig ersättning för inhöstade grödor. Nöd af många slag går derföre i spåren efter sådana olyckor. Må vi derföre göra hvad göras kan för deras förebyggande, genom att noga taga vård om vårt veterinärväsende och ställa veterinärläroverken i sådant skick, att de kunna uppfylla sin bestämmelse. Man har ansett de anslag för en gång till veterinärläroverken i Stockholm och i Skara, hvilka af Kongl. Maj:t vid förra riksdagen äskades, vara för höga för så underordnade ändamål som vårt veterinärväsendes ordnande; men man har sannolikt icke öfvertänkt att i dessa summor ligga möjligheten att åt landet rädda måhända millioner.

Mången har omfattat den mening att i riket borde finnas blott *ett* veterinärläroverk i stället för *två*, och att härigenom skulle vinnas en önskvärd besparing. Det var läroverket i Skara som i så fall ansågs öfverflödigt. Men att denna åsigt icke kan vara förenlig med landets sanna fördel, bör vid frågans opartiska betraktande lätt inses. Redan år 1821 ansågs ett enda veterinärläroverk — det i Skara — vara för landet så otillräckligt, att ytterligare ett sådant måste inrättas, nemligen det som nu finnes i Stockholm. Det lär då icke kunna antagas att riket numera, sedan behofvet af husdjur, särdeles nötkreatur, stigit i samma mån som landets uppodling och folkmängd, skulle lättare än för några och femtio år sedan kunna betjenas med blott *ett* veterinärläroverk. Behofvet af två dylika synes äfven framkallas af landets stora utsträckning samt af olikheten i en mängd yttre förhållanden som inverka på husdjursskötseln. Här af beror äfven, att våra båda veterinärrättningar arbeta under så olika lokala omständigheter, att det ena omöjligen kan fullt ersätta det andra, ehuru de arbeta för samma mål. Möjligheten för en veterinärskola att bilda duglige veterinärer beror nemligen till

en icke ringa del på tilloppet af sjuka djur vid den i sammanhang med undervisningen stående praktiska sjukvården. Nu är kliniken vid de båda läroverken mycket olika. I Skara är den visserligen icke i allmänhet särdeles ymnig, men deremot mycket omvexlande såsom omfattande alla slag af i landsorten förekommande djur. I Stockholm är den åter ganska ymnig och lärorik beträffande hästar, men för öfrigt nästan inskränkt till hundar och kattor. Dessutom erbjuder läroverket i Stockholm, med sitt stora tillopp af hästar, utmärkta tillfällen till bildande af hofslagare, hvilket deremot i Skara, af brist på något större antal hästar att sko, endast i ringare omfattning kan åstadkommas. Det är sålunda uppenbart att veterinärundervisningen i dess helhet bäst tillgodoses genom båda läroverkens bibehållande. I betraktande bör jemväl tagas, att veterinärinrättningen i Skara till större delen är en gåfva af dess stiftare Professor Hernquist, och att inrättningens gåfvor i jordregor, skogar, qvarnverk, byggnader, böcker m. m. ega ett värde af nära 100,000 R:dr, då deremot statens bidrag till inrättningen blott representerar ett värde af 53,000 R:dr. Genom indragning af denna inrättning skulle man således, för inbesparandet af en jämförelsevis ringa statsutgift, uppoffra till förmån för Hernquists slägtingar en betydlig gåfva, som staten en gång mottagit och alltsedan 1808 till sin nytta använt, samt nedrifva en läroanstalt som man sannolikt inom en icke aflägsen tid finner sig ånyo behöfva anskaffa. Den afsedda besparingen vore därför i sjelfva verket en misshushållning, hvars förenlighet med statens värdighet med fog kan ifrågasättas. Fördelen af fri täflan mellan två läroverk torde jemväl böra erkännas såsom ett icke ogiltigt skäl för båda inrättningarnes bibehållande. Men i rättigheter och skyldigheter böra båda läroverken vara likställda, utan att det därför är af nöden att de i afseende på byggnader m. m. skola vara lika utrustade.

I öfrigt hänförande mig till hvad i samma syftning förut blifvit i ämnet anfördt, ej mindre af Herr Ecklesiastik-ministern i bilagorna till Kongl. Maj:ts statsverkspropositioner 1873 och 1874 än i flera bland de vid sistlidne riksdag i båda Kamrarne afgifna yttranden (i Första Kammaren af Herrar Kuylenstjerna, Hallin, Friherre von Essen, Brun och von Koch, band 3 sid. 3—28, samt i Andra Kammaren af Herrar Grenander, Friherre Ericson, Grefve Sparre och undertecknad, band 3 sid. 415—439) får jag härmed vördsamt föreslå.

att Riksdagen, för ordnande af Skara veterinärinrättning till ett med Stockholms veterinärinstitut likställigt

läroverk, måtte för år 1875 anslå på ordinarie stat 10,000 Kronor samt på extra stat för en gång 10,000 Kronor.

Om remiss anhålles.

Stockholm den 29 Januari 1874.

Rich. Ehrenborg.

I ofvanstående motion förena sig

Fr. Malmberg. Alfr. Grenander. M. Ekström. N. J. Boström.

*Anders Andersson,
från Skaraborgs län.*

C. Wennerus.
